

Адаптација ученика првог разреда

Полазак у школу представља једну од највећих промена у животу детета. Адаптација ученика на школу подразумева спремност детета да прихвати нове обавезе, али и спремност родитеља да му у томе на прави начин помогну и обезбеде услове за успешан рад.

Превасходно оно мора игру заменити обавезама и систематским радом. Игра се не искључује али се помера у други план. Игра се не сме елиминисати јер је неопходна за развој бројних функција, али сада обавезе добијају примат. Најважније за предшколски период и период поласка у школу је да се изгради осећај одговорности код деце, а упоредо са тим ваља их осамостаљивати. Процес осамостаљивања и стварања осећања одговорности постиже се пре свега у међусобним контактима родитеља и деце у породици. Како? Родитељи морају пред дете постављати различите захтеве и обавезе примерене њиховом узрасту, а то ће уједно бити главни помагачи у дететовом даљем школовању. Интелигенција је само један од услова да дете буде успешно у школи. Упоредо се морају развијати и други квалитети личности да би његове интелектуалне могућности могле да дођу до пуног изражаја и то у најпозитивнијем смислу.

Припремите дете за колектив. Добро је ако може да сазна искуства другог детета које већ иде у школу. Постепено прилагодите ритам спавања и obroка оном који га очекује. Јако је важно да пред дететом изражавате позитивно мишљење и да своје дилеме и страхове не показујете. Заједно са дететом можете припремити ствари за школу. Дозволите му да изабере ранац или нешто од потребног прибора. Направите заједно налепнице за свеске или кутију за оловке. Имајте доста стрпљења и када осећа страх или плаче. Детету ће можда бити потребно и неколико недеља да се адаптира. То посебно важи за децу која се нису одвајала од породице или су имала искуство нестабилности у животу. Деца на овом узрасту успостављају аутономију и схватају коме могу да верују и са ким желе да остваре близак контакт. Дајте им довољно времена да упознају нову средину, упутите их на правила, усмеравајте ка активностима, говорите им о вашим очекивањима... Похвалите их када се прикључе групи и када нешто добро ураде. Радећи овако можете очекивати да ће се дете ускоро прилагодити. Све новине са којима се дете среће при поласку у школу могу бити тешкоћа за њега, па није редак случај да многа не успевају лако да се адаптирају. Тешкоће у прилагођавању се могу испољити у промени понашања, било да се претерано повлаче или постају упадљиво немирна, а могуће су и друге реакције као што су заборавност, плакање, страхови, избегавање школе, «бекство у болест», поремећаји апетита, сна, поремећаји функција пробавних органа. Најчешће су то пролазни симптоми или реакције на неуспех у прилагођавању или на страх од неуспеха. Страх може бити изазван тешкоћама у прихватању школских обавеза или у немогућности успостављања контаката са другом децом или учитељем/учитељицом. Чак и ако дете не пролази кроз проблеме одвајања, имајте на уму да је долазак у нову средину тежак прелаз за њега. Па, уколико на почетку одбија да се прикључи групи, да

ради са другарима, да одговара на ваша упутства, сетите се да је такво понашање, макар у првим недељама, развојно нормално

Радне навике

Да би се дете навикло на ред и рад то треба чинити постепено. Навике се не стичу преко ноћи већ дуготрајним понављањем одређених радњи. Ваљало би дете усмеравати да своје ствари свакодневно оставља на своје место, да обавља неке послове у кући који не захтевају много снаге и времена али који ће бити његова редовна обавеза. Оно управо обављањем ових послова стиче самосталност и самопоуздање који су основа здраве и зреле личности и одговорног ученика.

Како би се створиле навике за школски рад, дете треба да има стално место за рад, прибор и књиге као и одређено време за рад и одмор.

*место за рад

Заједно са дететом одредите (дефинишите) радни простор. Уколико постоји дечија соба, претворите један њен део у место за рад. Ако нисте у могућности да детету обезбедите простор за рад, игру, дружење и одмор у једној соби креирајте те просторе на више места у кући, водећи рачуна о томе да дете, уколико ме може да има лични и «фиксиран» простор, мора да има лично уређен простор. Место за интелектуални рад, за израду домаћих задатака и учење, мора бити мирно и заштићено од пролаза укућана док је рад у току. Било би добро да дете има свој радни сто и столицу и од почетка инсистирајте да се учење одвија баш ту и нигде другде. У току рада дете нека прави кратке паузе за сок, понеку вежбицу истезања или тоалет.

*прибор и књиге

На радном столу држати само књиге и прибор а никако играчке или сличне ствари које ће скретати пажњу са задатака. После завршеног учења код првака стварати навику да коришћене књиге и прибор скуп и одложи на своје место као и да их чува и држи уредно.

Време за рад

Врло је важно заједно са дететом направити план рада или план активности у току дана и тога се придржавати. Нека деца направе симболе за одређене типове активности које ћете према договору или задатом распореду поставити на календар. У почетку се дете мора чешће подсећати и контролисати да би се навике формирале али ћете и сами временом приметити да ће Ваше учешће бити све мање.

Уз све наведено неопходно је да храбрите своју децу, будете стрпљиви, да им помажете, да се интересујете за све оно што им се дешава у школи и да стално разговарате са њима. Кад се свему томе дода и Ваша љубав, коју несумњиво исказујете свом чеду, резултат не би требало да изостане

Учење и домаћи задаци

Најважнија дужност и највећи напор са којим се ђак првак среће у школи, и то по први пут, је израда домаћих задатака. Они имају вишеструку значај – образовни и васпитни. Задаци су обавеза која се мора извршавати скоро свакодневно. Управо преко обавеза и дужности се најјаче васпитно делује. И детету, као и одраслој особи, свака обавеза пада тешко. Зато детету помозите да та обавеза пређе у навику. Супротан ефекат постиже се ако се много мешате у рад детета, ака га препустите самом себи или га кажњавате, а нарочито ако уместо њега радите задатке. Дете не може научити гледајући него радећи. Дакле, дете

треба само да ради задатке а права помоћ родитеља се огледа у томе да се интересује за његов рад, да га упућује, подстиче, храбри. Навикните дете да ради у исто време и на једном одређеном месту. Договорите се са дететом да после краћег одмора пошто дође из школе прво уради задатке и онда се игра. Тако се развија осећај дисциплине и одговорности. Не препоручује се рад непосредно после ручка нити после игре. Пре него што дете, сада у улози ученика, почне да учи или ради задатке нека се претходно припреми за рад : опере руке, провери да ли је сто чист, да ли је сав прибор ту и сл.

Учитељ/учитељица

Како ће дете прихватити школу умногоме зависи од односа који на самом почетку школовања успостави са својим учитељем/учитељицом. Развијајте поверење код детета према учитељу/учитељици. Објасните му какву улогу и које све задатке учитељ има – а они су свакако много већи него да детету само пренесу знање. Говорите детету о учитељу/учитељици лепим речима, са поштовањем и уважавањем његовог рада. Укажите детету на то да ће се учитељица радовати његовим успесима, али да је она ту и зато да му олакша кад је нешто тешко, да га научи и покаже му кад нешто не уме да уради, да му помогне да стекне другове... Такође је важно да дете буде свесно тога да учитељица не може баш увек само њему да посвети време и пажњу – да је она ту и због других ђака. Познато је да је за ђака првака учитељ велики ауторитет. За првака је он/она најбољи, најпаметнији, најправеднији човек. Учитељ управо захваљујући свом ауторитету врши велики васпитни утицај. То је разлог због кога сваки учитељ/учитељица настоје да што више подигну свој ауторитет у очима деце. Греша сваки родитељ који покушава на било који начин да оспори ауторитет учитеља. Не би ваљало пред дететом рећи нешто ружно за учитеља, чак и ако мислите да је заслужио критику. Сваки неспоразум се може решити разговором са учитељем насамо.

Сваки родитељ који се одговорно понаша може очекивати да ће и његово дете стећи сличне особине.

Срећан полазак у први разред!

Педагог,

Ивана Безаревић